

Dr. H.F. Kohlbrugge

Tekst: FILIPPENSEN 1 vers 11

Vervuld met vruchten der gerechtigheid, die door Jezus Christus zijn, tot heerlijkheid en prijs van God.

Verleden zondag bewees ik u uit de woorden: "*Wees vrolijk, gij onvruchtbare, enz.*" naar Galaten 4: 27, dat de ware gelovige volstrekt geen werken voortbrengen kan, er ook geen drang toe gevoelt en in het geheel geen werken heeft. Ik hield u voor, dat hij deswege menigmaal sterk wordt aangevochten, dat de Schrift hem echter daarbij vertroost, terwijl zij hem predikt, dat hij nochtans vrolijk moet zijn; en ik toonde u aan de grond, weswege hij vrolijk zijn moet, namelijk dezen: dat hij, hoewel niets ziende dan het tegendeel, nochtans meer werken heeft, dan hij die op de roem van werken aanspraak maakt. Daar het nu echter onmogelijk is, dat het Woord Gods in enig stuk zou kunnen liegen, en dit Woord zegt: "De eenzame heeft meer kinderen, dan die de man heeft", zo is het onmogelijk, dat degene, die in waarheid een eenzame, een onvruchtbare, dat is, een oprechte gelovige is, niet dit groter getal kinderen werkelijk zou hebben. Dat dit groter getal kinderen werkelijk aanwezig is, met andere woorden, dat het niet in de verbeelding bestaat, maar dat het een levenswaarheid is, dat hij, die volstrekt van geen werken weet, maar alleen de genade van Jezus Christus over zich erkent, meer werken heeft dan hij, die met de wet verbonden is en daarmee omgaat, zal ik in deze ure bewijzen.

Het kan voor de hoogmoedige en opgeblazen onder u niet anders dan nuttig zijn, dat hij eens iets verneemt, waarbij hem voor ogen gesteld wordt, wat ook zijn geweten hem anders wel zegt, dat er wel niets verschrikkelijker is, dan dat een mens zich inbeeldt wat te hebben; en ja, men heeft ook alles, alleen niet de liefde van God en des naasten. Ik weet, dat wie hoogmoedig is, hoogmoedig blijft, en wie opgeblazen is, opgeblazen blijft, en wie meent alles reeds achter de rug te hebben, zich gedurig zal voordoen, als boog hij zich onder de gerechtigheid, die voor God geldt, ook wel niet ophouden zal, zijn eigen gerechtigheid te handhaven, als onder eed betuigende, dat hij rein is en God zijn hart kent; intussen gevoelt de zodanige het nochtans wel anders in zijn binnenste. Mijn God zij ten minste voor hem gerechtvaardigd, en mijn ziel zij vrij van Zijn bloed, indien hij, zo hij zich niet in tijds bekeert, zijn ogen zal opslaan in de eeuwige pijn.

Een ieder make de toepassing op zichzelf, en lette er wel op, dat hij, als hij zich ter ruste begeeft, de deur gesloten hebbe, voordat de dief komt! Dengene, die zichzelf niet weet te helpen, die arm en ellendig in zichzelf zijn weg gaat, die steeds bekommerd is en verlegen, maar hij wil de Wet zijns Gods bewaren, hem kan het niet anders dan goed doen, dat hij bemoedigd wordt, dat hij eens te zien krijgt, wat hij heeft, en dat hij weet, waaraan hij zich in elke bekommering en verlegenheid te houden heeft. Wat Hiskia gebeden heeft: "Och Heere, gedenk toch, dat ik voor Uw Aangezicht in waarheid en met een volkomen hart gewandeld, en wat goed is in uw ogen, gedaan heb" (Jesaja 38:3), dat moet ook ons gebed zijn; en wat de Apostel Jakobus blijmoedig uitsprak: "Ik zal u uit mijn werken mijn geloof tonnen" (Jac. 2:18), dat moeten wij even blijmoedig leren zeggen. *Daartoe gebiede de Heere Zijn Geest en Zijn genade!* De Apostel schrijft aan

de Filippensen: "Ik bid, dat uw liefde nog meer en meer overvloedig worde in erkentenis en alle gevoelen" dat wil zeggen, gevoel, tact of tastzin ten aanzien van hetgeen betamelijk is; "opdat u beproeft de dingen, die daarvan verschillen" dat wil zeggen, wat u te verkiezen, wat u te aanvaarden hebt, "opdat u oprecht zijt en zonder aanstoot te geven tot de dag van Christus, vervuld met vruchten der gerechtigheid, die door Jezus Christus zijn, tot heerlijkheid en prijs Gods."

U mag uzelf beproeven, mijn Geliefden, of u zo'n Apostolisch gebed naar waarde weet te schatten. In dit gebed spreekt evangelijke liefde, als de liefde van Mozes, toen deze voor het volk in de bres sprong en tot God zeide: Wilt u dit volk doden, zo delg mij uit Uw Boek, hetwelk u geschreven hebt. (Ex. 32:32) De Apostel voelt zich niet in staat, aan de Filippensen duidelijk te maken, wat zij nodig hadden; hij vermaant hen door een brief, doch schrijft hun, dat hij het voor hen alléén verwacht van Gods vrede over hen en van de genade van Jezus Christus, en dat hij daarom voor hen bidt.

Het moet uw aandacht getroffen hebben, dat inzonderheid in de Apostolische Brieven het de schijn heeft, of daarin enerzijds de volle genade wordt voorgehouden en een mens geheel van de Wet afgebracht wordt, maar anderzijds weer bijzonder sterk wordt aangedrongen op allerlei, wat tot de wet als 't ware schijnt terug te leiden, of op allerlei, waardoor alle belofte weer aan voorwaar de gebonden wordt, zodat men gedurig als 't ware van de een Schriftuurplaats, waarop men zich als op een dierbaar Evangelisch getuigenis had kunnen gronden" teruggeworpen wordt op een andere, waar van ons geëist wordt, hetgeen wij toch niet volbrengen kunnen.

Wij vinden dit niet alleen in de Apostolische Brieven en in de gehele Heilige Schrift, maar zo ligt het ook bij een ieder, die de Geest van Christus heeft. De natuurlijke mens, al heeft hij ook de naam, dat hij wedergeboren is, en zichzelf ook daarmee vleit, kan er nooit wijs uit worden. Een ieder, die het leven heeft, dat uit God is, komt met genade, waar de natuurlijke mens met wet komt, en komt met wet, waar de natuurlijke mens de genade wil laten gelden. Daarom wordt al wat uit Geest geboren is, door al, wat vlees is, nu eens als een "wetbestrijder" en dan als een "volmaaktheidsdrijver" uitgekreten. Wie echter in deze goed onderricht wil zijn, die wete, dat het de Apostelen en Profeten en allen, die het getuigenis van Jezus Christus getuigd hebben, om de Wet huns Gods is te doen geweest, en zo gaat het een ieder dergenen, die uit God geboren zijn, om Gods Wet, dat die bewaard en vervuld zij. Als een Apostel bidt: "Opdat u oprecht zijt en zonder aanstoot te geven tot de dag van Christus, vervuld met vruchten der gerechtigheid", dan moet hij wel in de Heilige Geest er van verzekerd zijn, dat, zo men niet is, wat hij daar noemt, men het Aangezicht Gods niet in gerechtigheid zal aanschouwen en zich onmogelijk zal kunnen verblijden over de verschijning van Christus. De Apostelen en Profeten, evenals allen, die uit God geboren zijn, hebben het leren erkennen, dat hetgeen de Wet wil, er zijn moet; en gelijk zij het van God geleerd hebben, zo hebben zij het ook anderen onderwezen. Zij hebben het geleerd en hebben het gepredikt: De Wet blijft eeuwig, zij is van onze God; wat zij wil, dat moet er zijn. De mens echter is dood. Maar omdat hij dood is, en juist dit zijn zonde is, dat hij zich voor de Wet onbekwaam gemaakt heeft, zo heeft God, in zijn oneindige genade van Zijn Eniggeboren Zoon gezonden. In Hem is het leven, door Hem de gerechtigheid. In Zijn gemeenschap, daar Hij alles vervuld heeft, is een wandelen in Gods geboden. Zo moet nu de mens geheel van de Wet af, en mag geheel zijn nieuwe Man, Christus, aanhangen; zo heeft hij wat de Wet wil, omdat hij Christus heeft. Dit nu: "Zo heeft hij, wat de Wet wil, omdat hij Christus heeft" berust niet op verbeelding, maar het zijn waarheden, levenswaarheden. In zover nu de Apostelen de verkeerdheden in de Gemeenten zagen, in zoverre zagen zij ook, dat men de algenoegzame en alle heil aanbrengende genade niet volkomen erkende, dat men zichzelf niet losliet, Christus nog niet volkomen kende, en daar predikten zij des te luider en besliester de genade en handhaafden juist daarin met hun eigen bloed en hart, met tranen en smekingen tot God, ter waarachtige, zaligheid der ziel, de Wet Gods. En in hetzelfde ogenblik, waarin zij predikten: "Werp de dienstmaagd uit met haar zoon", predikten zij: "Bereidt u ter bruiloft; maakt, dat u het kleed aanhebt, dat u olie hebt in uw lampen."

In deze zin zegt de Apostel hier: "Daarom bid ik, dat u oprecht zijt en zonder aanstoot op de dag van Christus, vervuld met vruchten der gerechtigheid." Is het gebed van de Apostel verhoord geworden, zo zullen de uitverkorenen te Filippi ten dage, als wij verschijnen zullen voor de Rechterstoel des Heeren, voor Christus en zijn heilige engelen, oprecht en zonder aanstoot bevonden worden, vervuld met vruchten der gerechtigheid; en dan zijn zij zodanigen geweest, te weten vervulden met vruchten der gerechtigheid, lang voor hun afsterven. Is het gebed van de Apostel ook een gebed van deze of gene voor deze Gemeente, en is het verhoord, zo zijn er onder ons zulken, die vervuld zijn met vruchten der gerechtigheid, oprechten zonder aanstoot, en zullen dat ook blijven en als zodanigen openbaar worden, als de Heere komt.

Dezen nu moeten weten, wat zij hebben; en die het nog niet hebben, moeten onderricht worden, opdat zij weten mogen wat hun ontbreekt. Op grond van de Apostolische woorden keer ik derhalve de prediking van de vorige zondag om, evenwel blijft die prediking in zijn geheel staan, en ik zeg heden:

- I. Alleen de ware gelovige kan werken voortbrengen.
- II. De ware gelovige gevoelt gedurig drang tot werken.
- III. De ware gelovige heeft alle werken.

I.

Alleen de ware gelovige kan werken voortbrengen.

Deze stelling schijnt in tegenspraak te zijn met hetgeen ik tevoren gezegd heb, dat de ware gelovige geen werken kan voortbrengen. Hier echter is sprake van een kunnen, dat betuigd wordt tot vertroosting van alle oprechten, die, van hun eigen onvermogen ten volle bewust, zich als onvruchtbare aanklagen en zich ook ongeveinsd voor onvruchtbare houden, omdat zij niet zien, dat zij iets voortbrengen. Hoe graag zouden zij doen, wat God wil, maar: "Ach, kon ik maar!" roepen zij, "doch ik kan niet!" Juist in de erkenning van hun machteloosheid ligt hun macht, dat zij alles kunnen, wat zij maar willen. De Heere sprak tot Gideon: "De Heere is met u, u strijdbare held!" Hij echter antwoordde: "Zo de Heere met ons is, waarom is ons dan dit alles wedervaren? Waarom ziet het er dan zo bij ons uit?" Daarop zeide de Heere tot hem: "Ga heen in deze uw kracht." (Richteren 6) Die van Zijn machteloosheid niet overtuigd is, meent alles te kunnen doen; zoals ook Petrus zeide: "Heere, ik ben bereid met U ook in de gevangenis en in de dood te gaan" (Luc. 22: 33), of zoals het volk Israël in de woestijn sprak: "Al wat de Heere gesproken heeft, zullen wij doen" (Ex. 19:8); en zoals het volk tot Jozua zeide: "Nee, maar wij zullen de Heere dienen." (Jos. 24) Die van Zijn machteloosheid overtuigd is, roept daarentegen: "In ons is geen kracht, maar onze ogen zien op U." (2 Kron. 20:12) De zodanige is er te zeer van overtuigd, dat, als de Wet Gods komt, het er ook zijn moet wat de Wet zegt; en dat niet in woorden, maar in daad en waarheid, dat de mens haar te gehoorzamen heeft tot in het binnenste merg en gebeente. Hij erkent juist het geestelijk-zijn der Wet, en heeft er ook lust toe om ze te doen, maar voelt zich onder de zonde verkocht. Hij wil, wil graag, maar kan niet, en roept voor zo'n heerlijke Wet uit: "*Ik ellendig mens.*"

"En juist daarin ligt de kracht, ligt het kunnen; want hier is een wegwerping van zichzelf, hier een waarachtige verdoeming van het eigen Ik en van al hetgeen tegen het Woord Gods is. Deswege is er een klagen en schreeuwen tot God, en juist daar kan men, ofschoon men niets kan. De Heere zeide tot de vader, die om de genezing van Zijn kind bij Hem aanhiel: "Zo u kunt geloven", dan zal het geschieden; "alle dingen zijn mogelijk dengene die gelooft." Daarop antwoordde de vader in zo'n nood, toen hij van "kunnen" hoorde en wel gevoelde, dat hij niet geloven kon: "Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp." (Markus 9:23 en 24) Dat was met andere woorden gezegd: Ik moet geloven, ik wens te geloven, ik kan echter niet geloven, wees u mij genadig! Johannes (Openb. 15 en 14:3) zag een glazen zee, en er stonden honderd en vier en veertig duizend bij de zee met hun harpen, en zij zongen het gezang van Mozes en van het Lam, zeggende: "Groot en wonderlijk zijn uw werken"; en niemand kon dat lied leren dan dezen, die van de aarde gekocht waren. Zo hebben dan de honderd en vier en veertig duizend het

kunnen leren, want de grondtoon van het gezang was: omdat ik niet kan, zo kan ik. Zo kan de ware gelovige werken voortbrengen, want het gaat hem om het doen van de wil Gods; het gaat hem niet daarom, dat hij God wat wijs maakt, wat voor huichelt; het ligt niet zo bij hem, dat hij zou denken: Als ik dit of dat niet doe, dan word ik niet zalig; daarom zal ik dit en dat doen, opdat God mij prijze en niet op mij toorne of tot mij zegge: gij onnutte dienstknecht! In zo'n zweetdoek bindt de ware gelovige zijn pond niet. Zonder naar eigen zaligheid of onzaligheid te vragen, wat de Wet wil, dat moet geschieden, omdat het de Wet zijn Gods is. Daarom kan ook hij alleen werken voortbrengen, werken, die in God gedaan zijn. Dat kan een ander, die om loon dient, hem niet nadoen.

De gelovige toont daarin zijn geloof, dat hij zich aan de Wet zijn Gods onderwerpt; hij is een waar gelovige, omdat het bij hem geen scherts is met deze Wet. Hij kan doen wat de Wet wil, omdat de Wet zijns Gods hem liever is dan zijn eigen existentie (bestaan). Hij alleen kan het doen, omdat hij er zich niets op laat voorstaan, dat hij het doet, omdat hij bij dat doen alleen van eigen onmacht weet en ook in zo'n onmacht het volbrengt. Zo kan alleen de ware gelovige werken voortbrengen. Abel kon van Zijn schapen brengen met hun vet; dat kon Kaïn niet, die zelfs over de zonde meende te kunnen heersen. David kon de Amalekietisch man, die zich voor de moordenaar van Saul uitgaf (2 Sam. 1) doden; dat had Saul niet kunnen doen, die David onophoudelijk heeft willen vermoorden. David kon bij alle gevoel van zonde tot God bidden, zelfs als hij wist, dat God hem niet zou horen; dat kon Saul niet, die niet wist, dat God hem niet horen zou. Jona kon tot de scheepslieden zeggen: "Neemt mij op en werpt mij in de zee, ik ben de zondaar", en kon er bijvoegen: "Ik vrees God" (Jona 1:9, 12); dat kon Bileam niet, die eer en aanzien zocht en een huis vol zilver en goud.

In één woord: Alleen een waar gelovige kan enkel wonderen doen; want hij kan zijn God loven in waarheid, zijnen naaste liefhebben in waarheid. Hij is een machtig koning: op zijn gebed staat de zon stil, de muilen der leeuwen worden toegestopt, de kinderen krijgen te eten, de huishuur krijgt men betaald, en de dode wordt begraven; ook geschiedt het, dat een dode uit de dood teruggeroepen wordt, en dat de vorsten niet kunnen doen wat zij willen. Op zijn gebed komt oorlog en vrede, duurte en welvaart, droogte en regen, straf en verzoening. Hij kan geld maken, waar geen geld is, klederen, waar geen klederen zijn. Allerlei tekenen volgen hem, en zijn werken volgen hem na. Zegt God: "Ik wil niet", dan zegt hij: "Gij zult het nochtans", en waar hij ter helle moet, daar kan hij zijnen Jezus meenemen, dat de hel hem tot hemel wordt, en alle duivelen vluchten. Jakob was sterker dan God, toen Deze met hem worstelde aan het veer Jabbok. Alleen de ware gelovige kan armoede en honger lijden, dat hij zwart wordt; kan dorst lijden, dat hem de tong aan het gehemelte kleeft; hij alleen kan zijn vijanden liefhebben en voor hen bidden; hij alleen kan zegenen, en dan is men gezegend; hij alleen kan allerlei verongelijking, miskennen, belediging, slagen, vervolgingen, beroving van Zijn goederen verdragen, en bij dat alles zich het bittere zoet maken. Hij doet het ijzer bovendrijven, het hout zinken. Ook kan alleen hij tot hoeren en tollenaars zeggen: "uwe zonden zijn u vergeven", wat de Farizeeën niet kunnen. Hij kan in het hart Gods zien en zeggen: "Hij is mijn Vader", en zich verheugen in het helder licht der zeven kandelaren voor de Troon Gods. Hij kan neerzien in de afgrond der hel, en lachen in zijn God, dat er voor hem geen hel meer is; hij kan een blik werpen in de grafkuil en met blijdschap vervuld worden bij de gedachte aan zijn laatste uurtje, dat toch eindelijk ook komen zal. Zo spreekt een Apostel, zo spreke de Gemeente: *"Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft."*

II.

De ware gelovige gevoelt gedurig drang tot werken.

Ook deze stelling schijnt in tegenspraak te zijn met die van de vorige zondag, dat namelijk, de ware gelovige volstrekt geen drang voelt tot werken. Maar ook hier is deswege van een "gevoelen van drang tot werken" sprake, opdat de oprechten vertroost zullen worden, die zulke drang niet in zich voelen en juist daarom aangevochten worden, omdat zij geen barensood hebben. Juist die voelt zich gedrongen, die zich

volstrekt van geen drang bewust is, en in wie nochtans iets leeft, dat hem onophoudelijk dringt. God de Heere heeft een gewillig volk, zoals wij in het Hooglied lezen: "Eer ik het wist, zette Hij mijn ziel op de wagen van Zijn vrijwillig volk."¹ En Psalm 110: "Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag Uwer heirkraft, in heilig sieraad." Een vrijwillig volk, een volk, dat gewillig offert, moet toch door iets gedrongen worden, om zo vrijwillig te zijn. Het wordt niet gedrongen door de staf eens drijvers, maar het wordt door vrije beweging gedrongen, zodat alles uit eigen begeerte, alles vanzelf gaat; gelijk ook geschreven staat: "De liefde van Christus dringt ons." (2. Kor. 5: 14)

Juist dit, dat hij geen drang tot werken voelt, veroorzaakt bij hem de drang, dat hij uitbreekt als in onbeperkte macht, zodat hem niets in de weg kan zijn, veelmeer alles uit de weg moet, wat hem wil tegenhouden om de weg der geboden zijns Gods te lopen. Eigenaardig gaat het toe bij deze vrijwillige drang. Geheel anders is de drang tot werken, welke de dienstmaagd voelt, en geheel anders de drang, welke de zorgvolle huisvrouw en moeder der kinderen gevoelt. De dienstmaagd staat voor een zaak, die haar vreemd is; de huisvrouw voor haar eigen zaak. Gods zaak is nu ook zaak der gelovigen. En gelijk in God de drang is, om in zijn eeuwige liefde voortdurend te werken, zo is diezelfde drang ook in de Zijnen. De zaak van de Bruidegom, Christus, is ook de zaak der Bruid. Als de Geest des Heeren haar bekleedt, zo moet zij doen, wat zij doen moet, en al zou het ook uit de chaos (baaierd) te voorschijn geroepen worden. Doorbreken zal de gelovige, en ontmoet hij tegenwerking, dan begint hij te roepen en te klagen tot zijn God, zoals wij dit dikwijls in de 119den Psalm vinden, o. a. Vs. 28: "Mijn ziel druipt weg van treurigheid; richt mij op naar Uw Woord"; Vs. 35: "Doe mij treden op de weg Uwer geboden, want daarin heb ik lust"; Vs. 38: "Bevestig uw toezegging aan uw knecht, die uw vreze toegedaan is"; Vs. 53: "Grote beroering heeft mij bevangen vanwege de goddelozen, die uw Wet verlaten"; Vs. 109: "Mijn ziel is geduriglijk in mijn hand, nochtans vergeet ik uw Wet niet"; Vs. 175: "Laat mijn ziel leven, en zij zal U loven, en laat uw rechten mij helpen."

Moedeloosheid en vrees, dat men er niet doorkomen kan, dat alles zo in de weg staat, beangst en versaagd-zijn, blijde zijn, dat weer een dag voorbij is, voor alles zorgen, op alles acht geven, voor alles ogen hebben, het hart zetten op alles wat de zaak van de Heer des huizes is, ziet, dat vervult onophoudelijk de ziel, die God liefheeft Voor zichzelf heeft zij geen drang, maar voor God; niet voor het uiterlijke, maar eerst inwendig en van daar naar buiten toe; niet om zichzelf lasten op te leggen, maar om in die weg, waarin zij gesteld is, te doen wat Gods zaak is; daarmee door te breken, haar God door de wereld door te dragen, de kroon van haar God te zijn. Alles voor Hem, dat is de drang, niets voor zichzelf.

III.

De ware gelovige heeft alle werken.

Deze derde stelling eindelijk schijnt nog wel het meest in tegenspraak te zijn met die van laatstleden zondag, toen ik zeide, dat de ware gelovige volstrekt geen werken heeft. Wat ik zeg moet echter ook wederom dienen tot troost van de oprechten, die volstrekt geen werken hebben. Juist in dit niets, volstrekt niets hebben ligt het: alles te hebben. Zoals er Jesaja 54 geschreven staat: "Gij eenzame, die zo volstrekt niets hebt", waar terstond op volgt: "Maak de plaats uwer tent wijd, verhinder het niet; want u zult uitbreken ter rechter- en ter linkerhand. Ik zal uw stenen gans sierlijk leggen, en Ik zal u op saffieren grondvesten." (Vs. 2, 3, 11) Van Abraham wordt getuigd: "Abraham is Mijner stem gehoorzaam geweest, en heeft onderhouden Mijn bevel, Mijn geboden, Mijn inzettingen en Mijn wetten." (Gen. 26:5) Van David is getuigd, dat hij een man is geweest naar Gods hart; hij drukt zich dikwijls in de Psalmen zo uit,

¹ Hoogl. 6: 12."Zo heeft Dr. K. de woorden vertaald, zijnde dit woorden der Bruid. Onze Statenbijbel heeft: "Eer ik het wist, zette mij mijn ziel op de wagens van mijn vrijwillig volk" en achten de kanttekenaars dit nog woorden te zijn van de Bruidegom. In de vertaling van Luther lezen wij: "Eer ik het wist. zag ik mij op de wagen van Aminadab gesteld" (twee woorden tot één makende en achtende dit een eigennaam te zijn; wie deze Aminadab zou zijn is in de Heilige Schrift niet te vinden; daarom beter vertaald: "mijn vrijwillig volk." (Zie de kanttekening op dit vers)

dat men wel bemerken kan dat hij in de Heilige Geest verzekerd is geweest, in Gods geboden te wandelen. De Heere heeft dit ook Zelf van hem getuigd. Alle Godvrezende koningen na hem hebben geen groter lof kunnen bekomen, dan dat dit van hen gezegd werd: "Hij deed wat goed was in de ogen des Heeren, als Zijn knecht David"; en als er eens van hem geschreven staat, dat hij in alles Gods wil gedaan had, uitgenomen in de zaak van Uria, zo is dit geschreven, opdat vlees zich niet verontschuldigd met de zonde Davids. Want, dat een ander gezondigd heeft, kan mij niet helpen; maar wél kan het mij moed geven, met David te bidden: "Verlos mij van bloedschulden, o God, u God mijns heils", en van hem te leren, mezelf niet te verschonen, en voor Gode mensen niet te verbergen, wie ik ben, opdat de Naam Gods alleen geprezen worde, en het aan geen roomsgezinde in de gedachten kome, om te zeggen: "Heilige David, bid voor mij." Overigens vindt men geen zoon, die niet dwaze streken doet in het huis zijns vaders, en dezelve wordt ook wel er voor gekastijd. Later denkt de vader aan die dwaze streken niet meer, maar hij maakt zijn' zoon tot heer over alles. De vader wil ook niets dan goeds van zijn kind weten, dat ondanks alle verkeerdheid nochtans trouw zijn vader blijft aanhangen.

Ik herhaal het, dat de ware gelovige alle werken heeft; want zo staat hier geschreven: "Vervuld met vruchten der gerechtigheid." Wie nu met iets vervuld is, die heeft aan niets gebrek, maar heeft alles bij de hand; en zo is het ook bij de waren gelovige; bij hem zal men alles in overvloed aanwezig vinden, de volle krans der zogenaamde acht Christelijke hoofddeugden, die men in het eerste hoofdstuk van Petrus' tweede Zendbrief opgetekend vindt. Want hij is waarlijk te fier in zijn God; al wat in en aan hem is, leeft te machtig voor de ere Gods, dan dat hij het de duivelen en de valse broederen zou gewonnen geven, dat God niet de Waarmaker van Zijn woord bij hem zou zijn; dit geloof laat hij nimmer varen. Met een stalen moed houdt hij zich aan zijn God, ook dan, als God hem in de nood schijnt te verlaten, en hij houdt vaststaan zijn vroomheid, ook al roepen alle duivelen hem toe: "Zegen God en sterf." Hij volhardt bij Gods beloften, al zou God hem doden; ook dan vreest hij God nog, als zijn persoon kwam in de ijzers. (Psalm 105:18) Hij heeft de broederen lief, en stelt zijn leven voor hen; ook dan nog, als zij hem wonden slaan, hem verraden en verkopen; hij zou van Christus verbannen willen zijn en zich in de hel kunnen laten werpen, om, mocht het zijn, nog enige der verlorenen te redden. (Vergelijk Rom. 9: 3)

Hij vraagt niet naar gebod, recht noch wet; hij kent alleen die enige wet: genade te brengen dengenen, die behoefte aan genade hebben. Handen, voeten en aangezicht zijn bedekt, het rad gaat voorwaarts in alle winden, zoals de Geest drijft; vurige kolen neemt hij uit het rad en strooit ze her- en derwaarts, waar immer zij komen kunnen. (Vergelijk Ezech. I:11, 12; 10: 2) Hij geeft God zijnen buik en zijn leven; werpt gade en kroost, have en goed, honger en overvloed, naaktheid en kleding, de oliekruik en de ledige lamp, de zachte peluw en het strobed, smaad en eer, zonde en gerechtigheid, onreinheid en heiligheid, zaligheid en verdoeming in de handen van zijn God. Hij zwijgt en duldt, maakt bij de mensen geen rumoer, looft God in de stilte, maar ook dan nog, als de tranen voren over zijn wangen trekken; hij houdt zich aan Hem, zelfs boven de gapenden afgrond. Zo worstelt hij en blijft boven met zijn werken, drijvende op het eeuwige Evangelie: "Gij alleen zijt God" en of hij ook slaapt, hard slaapt, zijn lamp is vol olie. Dit is slechts het buitenste van de heerlijkheid der werken der mensen Gods, en het zijn geen fabelen.

Vervuld met vruchten der gerechtigheid staat de ware gelovige daar, oprecht en zonder aanstoot tot op de dag van Christus, en het zijn enkel vruchten der gerechtigheid waarmee hij vervuld is. Ja, juist dat is het. Gerechtigheid is de wortel, waaruit alles voortspruit, alles voortspruiten moet, en, hoe ook de plant wordt vertreden, toch haar bloei niet verliest. De ware gelovige kent maar één ding, dat is: zijn verlorenheid; en voorts kent hij nog één ding, dat is: Gods Wet en eindelijk kent hij nog dit éne, dat is: de volzalige en algenoegzame God Zelf. En gelijk hijzelf uit klem geboren is, zo is hem de Wet zijns Gods een koninklijk privilege, een vorstelijk voorrecht. God zal leven, en niet de duivel; God zal de eer hebben, en niet het vlees; God zal gediend zijn, en niet de wereld. Hij is zo dood voor de Wet, als een steen, waar hij iets zou moeten betekenen; hij is zo levendig bij de Wet, als een vuurvlam, waar het om Gods Naam, eer, waarachtigheid en trouwe gaat. Door de Wet stierf hij der wet; hij leeft echter zijn God, en terwijl hij zijn

God leeft, moet ook Diens Wet leven en regeren. Hij wil niet anders; zichzelf heeft hij weggeworpen met al zijn werken; juist zo bewaart hij zichzelf, en de duivel vat hem niet. Hij weet van zichzelf niets, daarom maakt hij zijn roeping en verkiezing vast. Arm en ellendig is hij, daarom hangt hij zijn God aan. Hij kan noch stelen, noch hoereren, noch moorden, noch liegen; hij kan het noch bij het vlees zoeken, dat hij daar om uitkomst uit zijn nood zou gaan bedelen, noch kan hij de rust in Gods prijsgeven voor een verdicht evangelie; want met zonde en nood hangt hij aan de Onzichtbare; hij houdt het voor zijn zaak, Gods Wet te bewaren, en voor Gods zaak, hem uit de handen van Saul en de Filistijnen, uit de muil der leeuwen en uit de gloeienden oven te redden of niet te redden (Dan. 3:17); hij verbeidt zijnen Heere, Die komen zal en niet vertoeven, en hij kan niet wijken, niet teruggaan: Hier sta ik, God helpe mij! Zo is de gerechtigheid van de gelovige, zo zijn de vruchten van deze gerechtigheid, waarmee hij vervuld is, want Zijn gerechtigheid is uit God.

Dat beve en siddere en in de schuld valle voor zijn God, hij, bij wie deze dingen niet zijn, en die zich evenwel als wat groots voordoet, en onbeschaamd en met een stijf aangezicht voor het getuigenis blijft beweren, dat dit alles bij hem aanwezig is, terwijl hij zeer goed weet, dat hij het aardse zoekt, dat hij zoekt, dat hij het moge zijn, dat hij het hebbe; en hij moordt zijnen naaste in zijn hart en met zijn tong, en God mag daarbij toezien. Want ik ben geen speelman, maar ik betuig waarachtige woorden, namelijk: dat het einde aller dingen nabij is, en dat men zich met geen masker, noch met lappen bedekken kan voor de toorn des Lams. Dat daarentegen opspringe van vreugde in zijn God, al wie beeft en siddert, die meent: "Ik kom om", en in zijn hart spreekt: "Wee mij, ik ben een mens, een zondaar, ik heb van al deze dingen niets." Want dit is Gods Woord en waarheid tot u: "Gij hebt het alles, u hebt het evenwel."

Wien het om Gods Wet te doen is, die sterft aan de wet en is haar in Christus gestorven, en die zal, in Christus opgewekt zijnde, zich in Hem overeenkomstig de Wet vinden. *) Daar weet hij het wel, dat hij geen eer noch lof zoekt, hetzij op aarde of in de hemel, maar dat het hem om de Heere gaat, om Diens eer en Diens lofprijzing. Gode tot heerlijkheid en prijs heeft Hij, Wiens Naam is Jezus Christus, Die geprezen zij in eeuwigheid, Zich met een onvruchtbare Bruid verbonden; Zijn liefde is haar wet, haar drang, haar vruchtbaarheid, haar overvloed. Hij brengt het bij de armen en ellendigen teweeg, ja, Hij heeft het reeds teweeggebracht, dat de enge kluis een groot en heerlijk paleis is, vol van alle hemelse goederen; zo heeft zij, die niets heeft, maar die in bange nood naar Hem zich uitstrekt, alles. Het woord is vervuld: "Het ontbreekt u aan geen gave (of: genadebedeling), verwachtende de openbaring van onze Heere Jezus Christus" (I Kor. 1: 7), en ook dit andere woord (Hoogl. 4: 2): "*Zij brengen altemaal tweelingen voort, geen onder hen is jongeloos.*" Amen

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld 4. Juli 1847 s' voormiddags.